

Слободян Л.Я.,
аспірант кафедри
публічного управління та адміністрування
Івано-Франківського національного
технічного університету
нафти і газу

ЦИФРОВА БЕЗБАР'ЄРНІСТЬ ЯК МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЦИФРОВИХ НАВИЧОК ГРОМАДЯН

Як відомо, безбар'єрність – це забезпечення рівних прав і можливостей. Це комплексний підхід до подолання бар'єрів: від поширення інклюзивних практик і впровадження доступності до піклування про психічне здоров'я, яке є основою добробуту кожної людини. Це філософія суспільства без обмежень. Це про внутрішню готовність створювати середовище, у якому буде комфортно всім.

Національна стратегія зі створення безбар'єрного простору в Україні [1] сприяє безперешкодному доступу всіх без винятку українців до різних сфер життєдіяльності – від можливості дістатися об'єктів соціальної інфраструктури до впливу на важливі рішення в житті громади та держави.

У межах Всеукраїнської інформаційної кампанії «Україна без бар'єрів» постають нові стандарти безбар'єрного простору. Національна стратегія зі створення безбар'єрного простору [1] передбачає створення безбар'єрного простору в Україні за шістьма основними напрямками: фізична, інформаційна, суспільна, економічна, цифрова та освітня безбар'єрність.

В умовах сьогодення досить актуальною є проблема вільного доступу до цифрової інфраструктури, отримання цифрових навичок та цифрових сервісів. Для цього планується забезпечити швидкісним Інтернетом усе населення країни, адаптувати програми навчання цифрових навичок для людей похилого віку й людей з інвалідністю та щороку тестувати всі державні онлайн-ресурси на відповідність стандартам доступності. Рівний доступ до швидкісного

Інтернету та державних сервісів у кожному, навіть у найвіддаленішому та найменшому населеному пункті – це про цифрову безбар’єрність.

Цифрова безбар’єрність, зокрема, забезпечує всім суспільним групам доступ до швидкісного Інтернету, публічних послуг та публічної цифрової інформації всім суспільним групам, включаючи літніх людей, осіб з інвалідністю, людей, які проживають у сільській місцевості.

Цифрова безбар’єрність має декілька складників, а саме:

- доступ та підключення до цифрової інфраструктури – комп’ютеризація державних та соціальних закладів;
- доступ до знань та компетентностей – ідеться про адаптованість сайтів та застосунків для всіх груп людей;
- доступ до сервісів, тобто доступ до навчання цифровим навичкам та володіння базовими цифровими навичками;
- захищені цифрові права – це універсальні цифрові права всіх людей, а також аналогові відповідники цифрових сервісів.

Стратегічна мета цифрової безбар’єрності полягає в якісній цифровій інфраструктурі та високому рівні цифрових навичок громадян, оскільки це спрощує доступ до державних та соціальних послуг онлайн для всіх суспільних груп, включаючи літніх людей, людей з інвалідністю, людей, які проживають у сільській місцевості.

Цифрові трансформації стають людиноцентричними, щоб кожен без винятку міг інтегруватися онлайн без бар’єрів. Перша леді Олена Зеленська на Dii Summit – масштабному заході від Міністерства цифрової трансформації України – розповіла про нові опції платформи Дія у напрямку безбар’єрності. Це, зокрема: Нова сторінка «Дія. Бізнес без бар’єрів». Коли два роки тому з’явилася спільнота «Бізнес без бар’єрів», її учасники, українські та міжнародні компанії, вирішили ділитися досвідом саме на порталі «Дія». І представили тут успішні кейси: як створювати робочі місця та інтегрувати в колектив людей з інвалідністю; як подолати вікові та гендерні обмеження, організувати умови для рівного батьківства. Тут зібрано дослідження,

практики, відеошпаргалки, успішні кейси, гайди – із чого почати та як рухатися далі компанії, яка візьме цінності безбар'єрності за основу своєї діяльності.

Новий розділ «Дія. Безбар'єрність», що з'явився 2023 року, спростив комунікацію з державою для літніх людей, людей з інвалідністю та інших груп населення, для яких раніше державні послуги не завжди були зручними й дружніми.

Наразі, коли запроваджується безбар'єрність на всіх рівнях – від будівництва пандусів до доступності робочих місць, дуже важливо, щоб жодних перешкод не було й на цифровому рівні. «Держава у смартфоні» має бути максимально дружньою до будь-якого користувача, зокрема літніх людей, людей з інвалідністю. На «Дія. Безбар'єрність» доступно викладено інформацію, як отримати пільги, послуги, документи, допомогу, дізнатися про свої права та можливості. Згодом розділ стане більш містком, а в цьому разі доречно сказати – зручним пандусом між онлайн- і офлайн-сервісами держави для тих, хто цього особливо потребує.

Таким чином, цифрова безбар'єрність – це рівний доступ до швидкісного Інтернету, публічних послуг та публічної цифрової інформації та державних сервісів у кожному, навіть у найвіддаленішому населеному пункті. Це можливість відкритого доступу до швидкісного Інтернету тим, для кого він є критичною потребою та умовою для спілкування, придбання речей, навчання, творчої та соціальної реалізації, а також інших потреб.

Список використаних джерел

1. Про схвалення Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 року № 366-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/366-2021-%D1%80#Text> (дата звернення – 03.12.2023).